A 1164/när

Utskottsförslag

angående miljöräkenskaper för energi

(Framsatt av närområdesutskottet)

1. Bakgrund

Närområdesutskottet tog i januari 1997 del av uppgifter från Norska Statkraft i vilka förutspås en ökning av efterfrågan på energi i de nordiska länderna med 39 TWh under nästa 10-årsperiod (med en beräknad 1% årlig ökning). Av de 39 TWh är 21 TWh planlagd ny produktionskapacitet.

Närområdesutskottet konstaterade att denna prognos visar att den förutspådda växten i energiförbrukningen i Norden klart överstiger den planerade utbyggnaden av energiproduktion i de olika länderna. Utskottet tillsatte därför i mars 1997 en arbetsgrupp, vilken fick i uppdrag att senast till Nordiska rådets 49:e session utreda hur de förnybara energikällor skall utnyttjas så att man ur nordisk synvinkel uppnår optimala miljövinster genom nordiskt samarbete, utreda om ett nordiskt samarbete kan bidra till att dämpa den framtida växten i den totala el- och värmeproduktionen energiförbrukningen samt utreda konsekvenserna för energimarknad, avgiftspolitik/regelverk och politiska beslut av en sådan nordisk koordination.

Arbetsgruppen slutförde sitt arbete den 24 september 1997. Arbetsgruppens slutrapport, inklusive två underlagsrapporter, bifogas.

Närområdesutskottet

Närområdesutskottet anser att de av Norska Statkraft gjorda prognoserna bör tas på allvar och att det finns anledning för de nordiska länderna att fortsätta analysarbetet rörande Nordens framtida energibehov och att utreda behovet av åtgärder för att åstadkomma en bärkraftig framtida energiproduktion.

Utskottet vill framhålla att den alltjämt pågående avregleringen av elmarknaden i de nordiska länderna har övervägande positiva effekter och att eventuella åtgärder för att åstadkomma bärkraftighet bör företas inom ramen för marknadens villkor. Utskottet noterar dock arbetsgruppens synpunkt att den utveckling som inleddes genom avregleringen av elmarknaden inte garanterar att ett ur miljösynpunkt optimalt utnyttjande av Nor-

dens energiresurser uppnås och att beaktandet av olika energibärares miljömässiga effekter är ett väsentligt element som inte med tillräcklig säkerhet fångas upp av den gemensamma nordiska elmarknaden.

Utskottet instämmer vidare i arbetsgruppens konklusion att det med utgångspunkt i dagens regelverk och elproduktion kan uppnås stora miljövinster och en dämpning av växten i den totala energiproduktionen genom att åstadkomma ett bättre samspel mellan de existerande energibärarna, vad arbetsgruppen kallar en ”nordisk miljöräkenskap för energi”.

Utskottet finner bl.a. att en viktig förutsättning för att politiken skall bli framgångsrik är att nuvarande subventioner inom energiområdet minimeras och helst avskaffas. El- och annan energiproduktion måste kunna bedrivas utifrån likartade konkurrensförhållanden, endast därigenom kan energikällorna konkurrera på samma villkor. Utskottet delar uppfattningen att möjligheterna till att de nordiska länderna skall avlägsna nuvarande subventioner och andra konkurrenspåverkande regler för energiproduktion snarast måste utredas.

Utskottet anser slutligen att de två underlagsrapporter som framtagits av arbetsgruppen innehåller många väsentliga faktauppgifter och att det i rapporterna framförs idéer till fortsatt arbete, som bör beaktas. Bl.a. har utskottet uppmärksammat förslaget om att dels införa en allmän konsumtionsskatt på el och att dels införa ett system där en viss del av skatten återförs till elproduktionsanläggningar som producerar mindre koldoxid än kolkraftverk och som ryms i ett ekologiskt hållbart energisystem. Utskottet noterar att detta är ett alternativ till ett skattesystem baserat på beskattning av elproduktion, i vilket man använder miljöstyrande skatter på bränslen och utsläpp i produktionsledet. Utskottet anser att bägge skattesystemen är av stort intresse som ett medel att begränsa koldioxidutsläppen från de nordiska länderna. Därför bör bl.a. förutsättningarna utredas att introducera en ordning i vilken ingår ett återföringssystem till elproduktionsanläggningar som minimerar utsläpp av koldioxid.

Med hänvisning till arbetsgruppens rapport och vad ovan anförts föreslår Närområdesutskottet plenarförsamlingen att rekommendera de nordiska ländernas regeringar

att etablera en nordisk miljöräkenskap för energi som ett instrument för att uppnå miljövinster genom ett optimalt utnyttjande av ländernas energikällor i syfte att minska miljöskadliga utsläpp,

att utvidga satsningen på förnybara energikällor och att understödja övergången till bärkraftiga energikällor, bland annat genom att utreda åtgärder för att reducera subsidier och andra regler som favoriserar bruk av icke förnybara och förorenande energikällor, samt

att att skyndsamt utreda möjligheterna att införa ett enhetligt miljöskattesystem i Norden som syftar till att minimera koldoxidutsläpp.

Helsingfors den 10 november 1997

John Alvheim (FrP)
Birgitta Gidblom (s)
Jette Gottlieb (EL)
Sven Hulterström (s)
Randi Karlstrøm (KrF)
Inger Koch (m)
Lauri Metsämäki (SDP)
Marianne Samuelsson (mp)
Karl Eirik Schøtt-Pedersen (A)
Sturla Böðvarsson (Sj)
Erik Dalheim (A)
Martin Glerup (S)
Chris Heister (m)
Margareta Israelsson (s)
Mari Kiviniemi (Kesk.)
Hannes Manninen (Kesk.)
Anders Mølgaard (V)
Kimmo Sasi (Kok.)
Otto Steenholdt (At)